

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Хірургія ветеринарної медицини»

ВСП «ХОМУТЕЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ДИСЦИПЛІН

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Заступник директора з навчально-виховної роботи

“_____” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХІРУРГІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

напрямок підготовки 21 «ВЕТЕРИНАРІЯ»
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 211 «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація
(назва спеціалізації)

відділення ВЕТЕРИНАРНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ
(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма з дисципліни « Хірургія ветеринарної медицини» для студентів
за напрямом підготовки 21 «Ветеринарія», спеціальністю 211 «Ветеринарна
медицина» „____” _____, 20__ року- __ с.

Розробник: **Литвиненко М.О.**, викладач ветеринарних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії ветеринарних дисциплін

Протокол від. “ ” 20 року №

Голова циклової комісії	(Н.В. Хоміч)
-------------------------	--------------

“ ” 20 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом
підготовки
(спеціальністю)

(шифр, назва)

Протокол від. “ ” 20 року №

[illegible]

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –6	Галузь знань 21 «Ветеринарія»	Нормативна	
	Напрямок підготовки «Ветеринарія»		
	Спеціальність : 211 «Ветеринарна медицина»	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		4-й	5-6-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр	15 год.	47 год.
		Практичні, семінарські	
		26год.	28 год.
		Лабораторні	
		10 год.	0- год.
		Самостійна робота	
		12 год.	41 год.
		Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю: залік екзамен		
Статус дисципліни	Обов'язкова		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна мета даної дисципліни, яка відноситься до **освітніх компонент, що формують спеціальні компетентності**: дати теоретичні і практичні навички з діагностики, лікування і профілактики хірургічних захворювань, виконання нескладних операцій; формувати професійні якості, уміння, поняття, уявлення. Засвоїти уміння самостійно використовувати знання, навички, так як розвиток сучасної ветеринарної науки вимагає широкого впровадження інформаційних технологій, відповідного кадрового забезпечення, фундаментальних і професійних знань від майбутніх фахівців.

Завдання: вивчення причин і розробка профілактики хірургічних захворювань сільськогосподарських тварин в умовах промислових комплексів (травматизм, хвороби копит і ратиць, хвороби, пов'язані з недостатньою рухливістю тварин); розробка методів фіксації тварин і тимчасового знерухомлення їх; розробка різних приладів та обладнання для проведення масових діагностичних і лікувально-профілактичних обробок; розробка технології лікувальних і профілактичних заходів, прийнятної в умовах промислових комплексів, фермерських господарств; формування професійної культури студентів.

Передумови для вивчення дисципліни: необхідні знання з дисциплін «Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин», «Латинська мова», «Фармакологія», «Біологія» в обсязі програми коледжу.

Компетентнісний потенціал дисципліни

Спеціальні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми

СК3 Здатність аналізувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результатів клінічних і лабораторних досліджень з метою своєчасної діагностики хвороб різної етіології.

СК 4. Здатність виконувати профілактичні ветеринарно-санітарні заходи, карантинування та своєчасну ізоляцію хворих і підозрілих на захворювання тварин з метою запобігання захворюванню та загибелі тварин.

СК 6. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики, благополуччя тварин у професійній діяльності.

СК 7. Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці під час фахової діяльності.

СК 9. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК12. Здатність надавати оперативну допомогу, здійснювати профілактику травматизму тварин та забезпечувати заходи щодо отримання здорового поголів'я.

СК13. Здатність поширювати ветеринарні знання серед населення й працівників тваринництва, господарств різних форм власності.

Наскрізні змістові лінії послідовно розкриваються у процесі навчання і корелюються з ключовими компетентностями.

Змістова лінія *«Екологічна безпека і сталий розвиток»* реалізується на зразках, що дають змогу усвідомити причинно-наслідкові зв'язки у природі і її цілісність; важливість сталого (керованого) розвитку країни для майбутніх поколінь.

«Громадянська відповідальність» - реалізується усвідомлення відповідальності за результати навчання, які можуть у майбутньому вплинути на розвиток країни; сумлінне виконання завдань у команді; участь у захисті довкілля (тварин) і збереженні його для себе та майбутніх поколінь.

Змістова лінія *«Здоров'я і безпека»* торкається всіх тем програми. У результаті реалізації цієї змістової лінії дотримуються правила безпечного поводження з речовинами і матеріалами у лабораторії, побуті й довкіллі; усвідомлюються залежність здоров'я від використання лікарських речовин.

Змістова лінія *«Підприємливість і фінансова грамотність»* націлює на мобілізацію знань, практичного досвіду і ціннісних установок у ситуаціях вибору і прийняття рішень.

Реалізація змістових ліній не передбачає будь-якого розширення чи поглиблення навчального матеріалу, але потребує посилення уваги до певних його аспектів.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основи профілактики і лікування хворих тварин в умовах колективних і фермерських господарств з врахуванням особливостей ветеринарного обслуговування індивідуальних селянських господарств в умовах ринкових відносин.

вміти:

- фіксувати тварин;
- стерилізувати шовний і перев'язний матеріали, хірургічні інструменти;
- підготовляти операційне поле та руки до операції;
- проводити знеболювання, ін'єкції, вливання, пункції;
- володіти технікою накладання швів, пов'язок;
- проводити нескладні операції;
- застосовувати лікувальні засоби;
- володіти навичками по догляду за копитами та копитцями сільськогосподарських тварин.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Дисципліна "Хірургія ветеринарної медицини", її зміст, зв'язок з іншими ветеринарними дисциплінами.

Загальна характеристика хірургічних хвороб та завдання хірургії ветеринарної медицини у світлі вимог Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про ветеринарну медицину" та Указу Президента України "Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектору економіки".

Короткий нарис розвитку хірургії ветеринарної медицини. Роль вітчизняних вчених у розвитку хірургії ветеринарної медицини.

1. ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ

Тема 2. Фіксація тварин.

Поняття про фіксацію та її мета. Фіксація тварин у стоячому та лежачому положеннях. Операційні столи для великих та дрібних тварин. Ускладнення при фіксації тварин і запобігання їм.

Інструкція з охорони праці в лабораторії "Хірургія ветеринарної медицини" під час проведення теоретичних і практичних занять.

Тема 3. Фіксація тварин. Відпрацювання техніки фіксації різних видів тварин у стоячому положенні (практичне заняття 1).

Тема 4. Фіксація тварин. Відпрацювання техніки фіксації різних видів тварин у лежачому положеннях (практичне заняття 2).

Тема 5. Основи профілактики хірургічної інфекції та організація хірургічної роботи

Поняття про асептику і антисептику. Види антисептики. Основні шляхи інфікування та запобігання рановій інфекції. Комплексне застосування асептики і антисептики.

Організація хірургічної роботи. Будова і обладнання операційної, перев'язочної та стаціонару для тварин з хірургічними захворюваннями. Підготовка тварин до операції. Утримання та годівля тварин після операції.

Організація хірургічної роботи в господарствах промислового типу, фермерських та індивідуальних селянських, приватних і приватно-орендних господарствах.

Тема 6. Перев'язний матеріал та його стерилізація. Ознайомлення з перев'язним матеріалом і хірургічною білизною. Підготовка перев'язного

матеріалу та хірургічної білизни до стерилізації. Проведення стерилізації в автоклаві, текучою парою, прасуванням, кип'ятінням. (лабораторне заняття 1)

Тема 7. Підготовка та стерилізація інструментів і матеріалів для швів.

Стерилізація інструментів, скляних і гумових предметів кип'ятінням. Стерилізація інструментів антисептичними речовинами, обпалюванням та сухим жаром. Стерилізація матеріалів для швів. (лабораторне заняття 2).

Тема 8. Підготовка до операції рук та операційного поля. Обробка рук класичними та сучасним способами. Стерилізація гумових рукавичок і проведення в них операцій. Обробка операційного поля. (лабораторне заняття 3).

Змістовий модуль 2

Тема 9. Знеболювання. Значення знеболювання в хірургії ветеринарної медицини. Види знеболювання: загальне знеболювання або наркоз, нейролептаналгезія та місцеве знеболювання (анестезія).

Поняття про наркоз і його види. Способи застосування наркозу. Загальна підготовка тварин перед дачею наркотичних речовин: голодна дієта, промедикація. Потенційований наркоз. Показання та протипоказання до застосування наркозу. Наркоз коней, великої рогатої худоби, овець, кіз, свиней, собак, котів, кролів, птахів.

Ускладнення під час наркозу та боротьба з ним. Зняття наркозу.

Поняття про нейролептаналгезію та міорелаксанти. Місцеве знеболювання і його види. Поверхнева, інфільтраційна (пряма, тугий повзучий інфільтрат за Вишневським, циркулярна), провідникова (регіональна), спинномозкова(епідуральна), внутрішньосудинна, внутрішньокісткова анестезії.

Ускладнення при місцевому знеболюванні, запобігання їм та їх усунення.

Тема 10. Приготування розчинів та інструментів для проведення наркозу. Приготування розчинів для наркозу. Проведення наркозу. Контроль за перебігом наркозу. Проведення нейролептичного знеболювання у тварин. (лабораторне заняття 4)

Тема 11. Приготування розчинів та інструментів для проведення анестезії. Приготування розчинів анестетиків. Проведення прямої інфільтраційної анестезії, провідникової анестезії п'ястка (плесна), крижової епідуральної анестезії. (лабораторне заняття 5) .

Тема 12. Елементи хірургічних операцій

Поняття про хірургічні операції. Класифікація хірургічних операцій. Зміст операцій. Роз'єднання тканин. Способи роз'єднання м'яких тканин (розрізуванням, розсуванням, відтисканням або віддавлюванням). Роз'єднання кісткової тканини (остеотомія, резекція, трепанація, ампутація). Інструменти для роз'єднання тканин.

Кровотеча і її види та їх характеристика. Способи спинення кровотеч (мимовільне спинення кровотечі, тимчасова і остаточна зупинка кровотечі). Втрата крові, запобігання їй. Поняття про переливання крові та її замінників.

Способи з'єднання тканин. Хірургічні інструменти для з'єднання тканин, види швів. Склеювання тканин.

Тема 13. Техніка роз'єднання тканин (практичне заняття 3).

Тема 14. Спинення кровотечі і накладання швів (практичне заняття 4).

Змістовий модуль 3

Тема 15. Ін'єкції, вливання і пункції. Загальне поняття про ін'єкції, вливання і пункції. Інструменти й апарати для ін'єкцій, вливань і пункцій. Кровопускання.

Запобігання роغوутворенню у телят і позбавлення рогів дорослої великої рогатої худоби. Анатомо-топографічні дані рога. Показання до запобігання росту рогів у телят і обезрожування дорослої великої рогатої худоби.

Способи запобігання росту рогів у телят (хімічний, термічний, кривавий) і декорнуації дорослої рогатої худоби (безкровний, кривавий).

Тема 16. Ін'єкції, вливання, пункції. Оволодіння технікою ін'єкцій, пункцій вен та внутрішньовенних вливань (практичне заняття 5).

Тема 17. Способи запобігання росту рогів у телят (хімічний, термічний, кривавий) (практичне заняття 6).

Тема 18. Способи видалення рогів у в. р. х. (кривавими та безкровним способами) (практичне заняття 7).

Тема 19. Пов'язки. Поняття про пов'язку. Перев'язний матеріал і форми його застосування. Види пов'язок та їх різновиди (косинкові, пращоподібні, бинтові, спеціальні або типові, каркасні, лігатурні, клейові, іммобілізуючі).

Тема 20. Техніка накладання бинтових пов'язок на різні ділянки тіла тварин (практичне заняття 8).

Змістовий модуль 4

Тема 21. Кастрація тварин

Поняття про кастрацію. Способи кастрації самців. Кривавий - відкритий і закритий з повним видаленням статевих залоз та часткове видалення елементів статевих залоз (паренхіми сім'яників, хвостів придатків). Безкровний (перкутанний) спосіб кастрації: дія на сім'яні канатики (передавлювання, перев'язування, підшкірний розрив сім'яного канатика); дія на сім'яники (компресійна кастрація, штучний крипторхізм). Економічна ефективність

кастрації сільськогосподарських тварин. Можливі ускладнення при кастрації самців. Кастрація жеребців, бугаїв, баранів, козлів, кнурів, кобелів, котів. Кастрація самців хутрових звірів. Кастрація свинок, її економічна ефективність.

Тема 22. Кастрація биків. Підготовка та фіксація биків. Кастрація відкритим, закритим способами та за допомогою щипців Телятникова. (практичне заняття 9).

Тема 23. Кастрація баранів і кнурів. Кастрація молодих баранів відкритим та закритим способами. Кастрація старих баранів. Кастрація кнурів відкритим і закритим способами. (практичне заняття 10).

Тема 24. Кастрація жеребців. Підготовка жеребців до кастрації. Відкритий та закритий способи кастрації. (практичне заняття 11)

Тема 25. Кастрація свинок. Загальні зауваження. Підготовка до операції і фіксація тварин. Знеболювання. Кастрація через праву здухвинну ділянку та по білій лінії. Утримання тварин після операції. (практичне заняття 12)

Тема 26. Кастрація дрібних тварин. Кастрація псів і котів. Кастрація кролів. Кастрація самців хутрових звірів. (практичне заняття 13).

2. ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ

Змістовий модуль 5

Тема 27. Загальні дані про хірургічні захворювання тварин, методи їх лікування і профілактики

Класифікація хірургічних захворювань. Асептичні та септичні (інфекційні) захворювання. Патогенез запальних хірургічних захворювань. Закінчення хірургічних захворювань.

Загальні принципи і методи лікування хірургічно хворих тварин. Оперативні методи лікування. Етіотропна або причинна терапія. Патогенетична терапія. Замісна(заступна) терапія. Неспецифічна стимулююча терапія. Фізичні методи лікування. Комплексна терапія. Профілактика хірургічних захворювань.

Тема 28. Методи новокаїнової терапії. Техніка виконання поперекової(паранефральної) новокаїнової блокади, надплевральної блокади черевних нервів і пограничних симпатичних стовбурів за В.В.Мосіним, блокада нервів вимені у корів за Д.Д.Логвиновим та Б.О.Башкировим. (практичне заняття 14).

Тема 29. Застосування холоду і тепла при хірургічних захворюваннях. Набуття практичних навичок з застосування холодних(охолоджуючі компреси, сухий холод, холодні ножні ванни) та теплових(водний і спиртовий зігріваючі

компреси, паролікування, парафінолікування процедур, озокеритолікування) і масажу. (практичне заняття 15).

Тема 30. Хірургічна інфекція та її клінічний прояв. Загальне поняття про інфекцію, мікробне забруднення або контамінацію рани, ранова мікрофлора, інфекція, інфекція. Роль мікро- і макроорганізмів у розвитку інфекції. Види хірургічної інфекції.

Гнійна інфекція і клінічні форми її прояву. Гнійні захворювання шкіри і підшкірної клітковини: фурункул, карбункул, абсцес, флегмона, сепсис.

Анаеробна інфекція. Гнильна інфекція. Специфічна інфекція: актиномікоз, ботріомікоз, правець, бруцельоз, некробактеріоз.

Тема 31. Дослідження тварин при асептичних і гнійних захворюваннях. Дослідження тварин при асептичних і гнійних захворюваннях. Лікування тварин при асептичних і гнійних захворюваннях. (практичне заняття 16)

Змістовий модуль 6

Тема 32. Ушкодження (травми). Поняття про травму і травматизм. Класифікація травм: фізичні, хімічні, біологічні. Види травматизму: внутрішньогосподарський, кормовий, травматизм сторонніми тілами, транспортний, родовий, експлуатаційний, воєнний. Основи профілактики травматизму у тварин. Вплив ушкоджень на організм: непритомність, колапс, асептична резорбтивна гарячка, шок, його етіологія, симптоми, діагноз, прогноз, лікування.

Закриті ушкодження м'яких тканин: удар, розтяг, розрив, струс, гематома, лімфоекстравазат.

Тема 33 Відкриті ушкодження тканин (рани). Класифікація ран. Симптоми ран. Біологія раневого процесу. Види загоєння ран: первинним натягом, вторинним натягом, загоєння під струпом. Ускладнення при загоєнні ран. Особливості загоєння ран у різних видів тварин. Принципи лікування ран. Перша допомога при пораненнях. Лікування асептичних (операційних) ран. Лікування свіжих випадкових ран. Хірургічна обробка ран: первинна, повторна. Способи первинної хірургічної обробки ран: розтин, часткове і повне вирізування. Лікування інфікованих ран. Рани окремих органів і ділянок тіла, особливості їх перебігу й лікування.

Опіки: термічні, хімічні, електричні, променеві. Відмороження. Перша допомога при відмороженнях. Електротравми. Перша допомога при електротравмах.

Тема 34. Техніка дослідження загального стану пораненої тварини. Дослідження загального стану пораненої тварини. Зовнішнє дослідження рани. Внутрішнє дослідження рани і хірургічна обробка її. Тампонада рани і накладання кровоспинного джгута. (практичне заняття 17)

Тема 35. Загальні правила перев'язування ран. Ознайомлення з загальними правилами перев'язування ран. Застосування антисептичних речовин на рану. (практичне заняття 18).

Тема 36. Змертвіння, виразки, нориці. Види змертвіння: некроз, волога та суха гангрена. Виразки, види виразок: первинні, вторинні, проста, прогресуюча, атонічна, гангренозна, декубітальна, набрякова, фунгозна, змозоліла, нейтрофічна. Норицева хвороба.

Тема 37 Новоутворення. Доброякісні і злоякісні пухлини. Клінічні ознаки та діагностика пухлин. Загальні принципи лікування при новоутвореннях.

Змістовий модуль 7

Тема 38. Хвороби шкіри. Загальні прояви хвороб шкіри. Екзема. Дерматит, його види: травматичний, медикаментозний, бардяний (токсичний), верукозний, гангренозний, алергічний.

Тема 39. Хвороби кровоносних і лімфатичних судин. Флебіти і тромбофлебіти. Запалення лімфатичних судин (лімфангоїт або лімфангіт). Запалення лімфатичних вузлів (лімфанодулїт або лімфаденїт).

Хвороби периферичних нервів. Загальні відомості про парези і паралічі нервів. Паралічі окремих нервів: лицевого, трійчастого, надлопаткового, променевого, сідничого, стегнового.

Тема 40. Хвороби в ділянці голови і шиї. Хвороби зубів: неправильний розвиток, ненормальне стирання, карієс, пульпіт, альвеолярний періодонтит, запалення лобної пазухи, верхньощелепної (гайморової) пазухи. Ушкодження рогового відростка у жуйних тварин. Хвороби вуха.

Тема 41. Хвороби в ділянці черева і прямої кишки. Грижі, їх види. Пупкові грижі, їх класифікація. Травматичні грижі черевної стінки та випадання органів під шкіру. Відсутність заднього проходу у новонароджених. Непрохідність прямої кишки. Випадання прямої кишки.

Тема 42. Техніка операції при пупкових та інтравагінальних грижах. Техніка операції при пупкових грижах без ампутації грижового мішка та з ампутацією. Проведення операції при інтравагінальних грижах. (практичне заняття 19).

Тема 43. Оперативне лікування при випаданні прямої кишки та відсутності анального отвору у тварин. Резекція прямої кишки при її випаданні. Створення штучного анального отвору у тварин при його відсутності. (практичне заняття 20).

Змістовий модуль 8

Тема 44. Хвороби сечостатевих органів. Запалення сім'яників. Запалення препуція. Фімоз. Парафімоз. Післякастраційні запальні ускладнення.

Тема 45 Діагностика хвороб кінцівок. Загальні відомості про хвороби кінцівок та економічні збитки, яких вони завдають. Дослідження тварин при захворюваннях кінцівок. Види і ступені кульгавості.

Тема 46. Дослідження тварин при хворобах кінцівок. Ознайомлення з планом збирання анамнезу при хворобах кінцівок. освоєння методики загального дослідження тварин з хворобами кінцівок. Визначення виду кульгавості. Техніка дослідження окремих тканин та анатомічних ділянок кінцівок.
(практичне заняття 21)

Тема 47. Хвороби м'язів. Запалення м'язів (міозит): травматичний, ревматичний, гнійний. Міопатози. Атрофія м'язів. Розрив м'язів.

Тема 48 Хвороби сухожилків і сухожилкових піхв. Короткі анатомо-топографічні дані. Розтяг і розрив сухожилків. Запалення сухожилків (тендиніт). Запалення сухожилкових піхв (тендовагініт). Особливості хвороб окремих сухожилків і сухожильних піхв.

Тема 49. Хвороби слизових і синовіальних сумок. Загальні відомості про сумки. Особливості ушкодження окремих слизових і синовіальних сумок. Запалення сумок (бурсит).

Тема 50. Хвороби суглобів. Загальні відомості про суглоби. Удари, розтяги, рани суглобів. Вивихи. Асептичне і гнійне запалення суглобів. Хронічний деформуючий артрит. Артроз. Особливості клінічного перебігу і лікування окремих суглобів.

Змістовий модуль 9

Тема 51. Хвороби кісток і окістя. Загальні відомості про кістку. Запалення окістя. Запалення кісткової речовини. Запалення кісткового мозку. Переломи кісток. Загоювання переломів кісток, їх лікування та профілактика.

Тема 52. Техніка накладання іммобілізуючих гіпсових пов'язок. Оволодіння технікою накладання імпровізованих шинних пов'язок, технікою виготовлення гіпсових бинтів, технікою накладання гіпсової пов'язки на ділянку пальця у тварини, технікою зняття гіпсової пов'язки. (практичне заняття 22).

Тема 53. Хірургічні хвороби тварин у промислових комплексах. Закриті і відкриті ушкодження. Ушкодження сухожилків. Артрити і бурсити. Хвороби копитець, ушкодження хвоста. Основи профілактики хірургічних захворювань у промислових комплексах.

Тема 54. Ампутація хвоста. Оволодіння технікою ампутації хвоста (практичне заняття 23).

Змістовий модуль 10

3. ОРТОПЕДІЯ

Тема 55. Короткі відомості про будову і функцію копит. Характеристика (будова) нормальних копит у коней, копитець у великої рогатої худоби, овець, кіз і свиней. Ріст і фізичні властивості копитового рогу. Функціональні особливості пальців і копитець.

Тема 56 Хвороби копит. Загальні відомості про хвороби копит. Економічні збитки при захворюваннях копит. Рани вінчика. Флегмона вінчика. Рани в ділянці м'якуша і підшви. Гнильний розпад стрілки у коней. Пододерматити: асептичний, ревматичний і ламініт, гнійний, некротичний і гангренозний. Гнійний подартрит у великої рогатої худоби. Хвороби копитець у великої рогатої худоби: пододерматит, ламініт, короніт, виразка м'якуша, лімакс. Хвороби копитець у овець. Хвороби копитець у свиней. Основні принципи профілактики захворювань копит.

Тема 57 Техніка дослідження тварин при хворобах копит і копитець. Дослідження тварин при хворобах копит(поставка грудних і тазових кінцівок, огляд, пальпація, перкусія копит), діагностична провідникова анестезія, дослідження копитного суглоба. Лікування пододерматитів, флегмони вінчика, м'якуша, хвороб копитець у великої рогатої худоби і свиней. (практичне заняття 24).

Тема 58. Профілактика хвороб копит, догляд за копитами. Профілактика захворювань у великої рогатої худоби. Доцільність застосування копитних ванн: формалінові, міднокупоросні, мішані і дубльованні та лікувальні. Профілактика захворювань копитець у свиней і копит у коней. Деформації і дефекти копитцевого рогу у великої рогатої худоби. Профілактика захворювань копит в умовах промислового комплексу.

Тема 59. Техніка розчищення нормальних і деформованих копит, копитець. Фіксація та фіксаційні пристосування для догляду за копитцями. Ознайомлення з інструментом для розчищення. Розчищення копитець.

(практичне заняття 25).

Тема 60 Підковування коней. Будова і обладнання кузні. Матеріали для виготовлення підков та опис підкови. Знімання старої підкови, виготовлення нової підкови та прикріплення її до копита.

Тема 61. Підковування коней. Ознайомлення з будовою та обладнанням кузні. Ознайомлення з правилами поводження з конем під час підковування та огляд тварини перед підковуванням. Підковування коней з правильними копитами. Оцінка якості підковування. (практичне заняття 26)

Змістовий модуль 11

4. ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

Тема 62. Способи дослідження очей у тварин. Короткі анатомо-фізіологічні відомості про орган зору. Загальне дослідження зорової здатності тварин. Огляд органа зору. Пальпація, кератоскопія. Дослідження боковим фокусним освітленням. Пуркінє-сансоновські зображення. Дослідження офтальмоскопом.

Тема 63. Хвороби очей. Запалення повік. Запалення слизової оболонки ока. Рани рогівки. Запалення рогівки. Запалення райдужної оболонки, війкового тіла і судинної оболонки. . Запалення сітківки. Періодичне запалення очей. Гнійний панеофтальміт.

Тема 64. Оволодіння технікою лікування тварин при хворобах очей.

Оволодіння технікою закапування та промивання ока, ін'єкцій, закладання мазі та припікання, застосування очних лікувальних плівок при лікуванні тварин з хворобами очей. (практичне заняття 27).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Загальна кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л е к ці ї	п р а к т и ч ні	л а б о р ат о р ні	І н д. р о б о т а	С а м ос ті йн а р. об от а
1	2	3	4	5	6	7

Змістовий модуль 1						
Тема 1. Вступ. Дисципліна "Хірургія ветеринарної медицини", її зміст, зв'язок з іншими ветеринарними дисциплінами.	4	2				2
Тема 2. Фіксація тварин.	4	2				2
Тема 3. Фіксація тварин. Відпрацювання техніки фіксації різних видів тварин у стоячому положенні.	2		2			
Тема 4. Фіксація тварин. Відпрацювання техніки фіксації різних видів тварин у лежачому положенні.	2		2			
Тема 5. Основи профілактики хірургічної інфекції та організація хірургічної роботи	4	2				2
Тема 6. Перев'язний матеріал та його стерилізація.	2			2		
Тема 7. Підготовка та стерилізація інструментів і матеріалів для швів.	2			2		
Тема 8. Підготовка до операції рук та операційного поля	2			2		
Разом за змістовим модулем 1	22	6	4	6		6
Змістовий модуль 2						
Тема 9. Знеболювання.	4	2				2
Тема 10. Приготування розчинів та інструментів для проведення наркозу	2			2		
Тема 11. Приготування розчинів та інструментів для проведення анестезії.	2			2		
Тема 12. Елементи хірургічних операцій	2	2				
Тема 13. Техніка роз'єднання тканин	2		2			
Тема 14. Спинення кровотечі і накладання швів	2		2			
Разом за змістовим модулем 2	14	4	4	4		2
Змістовий модуль 3						
Тема 15. Ін'єкції, вливання, пункції. Запобігання роγοутворенню у телят і обезрожування дорослої великої рогатої худоби	4	2				2
Тема 16. Ін'єкції, вливання, пункції	2		2			
Тема 17. Способи запобігання росту рогів у телят	2		2			
Тема 18. Способи видалення рогів у в. р. х.	2		2			
Тема 19. Пов'язки	1	1				
Тема 20. Техніка накладання бинтових пов'язок на різні ділянки тіла тварин	2		2			
Разом за змістовим модулем 3	13	3	8			2
Змістовий модуль 4						
Тема 21. Кастрація тварин	4	2				2
Тема 22. Кастрація биків	2		2			
Тема 23. Кастрація баранів і кнурів	2		2			

Тема 24. Кастрація жеребців	2		2			
Тема 25. Кастрація свинок	2		2			
Тема 26. Кастрація дрібних тварин	2		2			
Разом за змістовим модулем 4	14	2	10			2
Змістовий модуль 5						
Тема 27. Загальні дані про хірургічні захворювання тварин, методи їх лікування і профілактики	4	2				2
Тема 28. Методи новокаїнової терапії	2		2			
Тема 29. Застосування холоду і тепла при хірургічних захворюваннях	2		2			
Тема 30. Хірургічна інфекція та її клінічний прояв.	2	2				
Тема 31. Дослідження тварин при асептичних і гнійних захворюваннях	2		2			
Разом за змістовим модулем 5	12	4	6			2
Змістовий модуль 6						
Тема 32. Ушкодження (травми).	6	2				4
Тема 33. Відкриті ушкодження	6	2				4
Тема 34. Техніка дослідження загального стану пораненої тварини	2		2			
Тема 35. Загальні правила перев'язування ран	2		2			
Тема 36. Змертвіння, виразки, нориці.	2	2				
Тема 37 Новоутворення	2	2				
Разом за змістовим модулем 6	20	8	4			8
Змістовий модуль 7						
Тема 38. Хвороби шкіри.	2	2				
Тема 39. Хвороби кровоносних і лімфатичних судин. Хвороби периферичних нервів.	4	2				2
Тема 40. Хвороби в ділянці голови і шиї.	4	2				2
Тема 41. Хвороби в ділянці черева і прямої кишки	2	2				
Тема 42. Техніка операції при пупкових та інтравагінальних грижах	2		2			
Тема 43. Оперативне лікування при випаданні прямої кишки та відсутності анального отвору у тварин	2		2			
Разом за змістовим модулем 7	16	8	4			4
Змістовий модуль 8						
Тема 44. Хвороби сечостатевого органів.	6	2				4
Тема 45. Діагностика хвороб кінцівок.	4	2				2
Тема 46. Дослідження тварин при хворобах кінцівок	2		2			
Тема 47. Хвороби м'язів.	2	2				

Тема 48 Хвороби сухожилків і сухожилкових піхв.	6	2				4
Тема 49. Хвороби слизових і синовіальних сумок.	4	2				2
Тема 50 Хвороби суглобів	2	2				
Разом за змістовим модулем 8	26	12	2			12
Змістовий модуль 9						
Тема 51 Хвороби кісток і окістя	4	2				2
Тема 52. Техніка накладання іммобілізуючих гіпсових пов'язок	2		2			
Тема 53. Хірургічні хвороби тварин у промислових комплексах.	6	2				4
Тема 54. Ампутація хвоста	2		2			
Разом за змістовим модулем 9	14	4	4			6
Змістовий модуль 10						
Тема 55. Короткі відомості про будову і функцію копит.	2	2				
Тема 56 Хвороби копит.	4	2				2
Тема 57 Техніка дослідження тварин при хворобах копит і копитаць	2		2			
Тема 58. Профілактика хвороб копит, догляд за копитами. Підковування коней.	5	2				3
Тема 59. Техніка розчищення нормальних і деформованих копит, копитаць	2		2			
Тема 60. Підковування коней	2	2				
Тема 61. Підковування коней	2		2			
Разом за змістовим модулем 10	19	8	6			5
Змістовий модуль 11						
Тема 62. Способи дослідження очей у тварин.	4	2				2
Тема 58. Хвороби очей.	4	2				2
Тема 59. Оволодіння технікою лікування тварин при хворобах очей	2		2			
Разом за змістовим модулем 11	10	4	2			4
Усього годин	180	63	54	10		53

5. Теми семінарських занять

Програмою не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Фіксація тварин. Відпрацювання техніки фіксації різних видів тварин у стоячому положенні	2
2	Фіксація тварин. Відпрацювання техніки фіксації різних видів тварин у лежачому положенні	2
3	Техніка роз'єднання тканин	2
4	Спинення кровотечі і накладання швів	2
5	Ін'єкції, вливання та пункції	2
6	Способи запобігання росту рогів у телят	2
7	Способи видалення рогів у в. р. х.	2
8	Техніка накладання бинтових пов'язок на різні ділянки тіла тварин	2
9	Кастрація биків	2
10	Кастрація баранів і кнурів	2
11	Кастрація жеребців	2
12	Кастрація свинок	2
13	Кастрація дрібних тварин	2
14	Методи новокаїнової терапії	2
15	Застосування холоду і тепла при хірургічних захворюваннях	2
16	Дослідження тварин при асептичних і гнійних захворюваннях	2
17	Техніка дослідження загального стану пораненої тварини	2
18	Загальні правила перев'язування ран	2
19	Техніка операції при пупкових та інтравагінальних грижах	2
20	Оперативне лікування при випаданні прямої кишки та відсутності анального отвору у тварин	2
21	Дослідження тварин при хворобах кінцівок	2
22	Техніка накладання іммобілізуючих гіпсових пов'язок	2
23	Ампутація хвоста	2
24	Техніка дослідження тварин при хворобах копит і копитець	2
25	Техніка розчищення нормальних і деформованих копит, копитець	2
26	Підковування коней	2
27	Оволодіння технікою лікування тварин при хворобах очей	2
	Всього:	54 год

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Перев'язний матеріал та його стерилізація	2
2	Підготовка та стерилізація інструментів і матеріалів для швів	2
3	Підготовка до операції рук та операційного поля	2
4	Приготування розчинів та інструментів для проведення наркозу	2
5	Приготування розчинів та інструментів для проведення анестезії	2
	Всього:	10

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Роль вітчизняних вчених у розвитку хірургії ветеринарної медицини.	2
2	Ускладнення при фіксації тварин і запобігання їм.	2
3	Організація хірургічної роботи в господарствах промислового типу, фермерських та індивідуальних селянських, приватних і приватно-орендних господарствах.	2
4	Поняття про нейролептаналгезію та міорелаксанти.	2
5	Поняття про переливання крові.	2
6	Економічна ефективність кастрації сільськогосподарських тварин.	2
7	Профілактика хірургічних захворювань.	2
8	Вплив ушкоджень на організм: непритомність, колапс, асептична резорбтивна гарячка, шок, його етіологія, симптоми, діагноз, прогноз, лікування.	4
9	Опіки: термічні, хімічні, електричні, променеві. Відмороження. Перша допомога при відмороженнях. Електротравми. Перша допомога при електротравмах.	4
10	Паралічі окремих нервів: надлопаткового, стегового.	2
11	Ушкодження рогового відростка у жуйних тварин	2
12	Післякастраційні запальні ускладнення.	4
13	Загальні відомості про хвороби кінцівок та економічні збитки, яких вони завдають.	2
14	Особливості хвороб окремих сухожилків і сухожильних піхв.	4
15	Особливості ушкодження окремих слизових і синовіальних сумок.	2
16	Артроз	2
17	Особливості переломів окремих кісток.	2

18	Основи профілактики хірургічних захворювань у промислових комплексах.	4
19	Хвороби копита у свиней. Основні принципи профілактики захворювань копит.	2
20	Профілактика захворювань копит в умовах промислового комплексу.	3
21	Загальне дослідження зорової здатності тварин.	2
22	Гнійний панофталміт	2
	Разом	53

9. Індивідуальні завдання

Оформлення рефератів з тем самостійного вивчення.
 Роль вітчизняних вчених у розвитку хірургії ветеринарної медицини.
 Ускладнення при фіксації тварин і запобігання їм.
 Організація хірургічної роботи в господарствах промислового типу, фермерських та індивідуальних селянських, приватних і приватно-орендних господарствах.
 Поняття про нейролептаналгезію та міорелаксанти.
 Поняття про переливання крові.
 Економічна ефективність кастрації сільськогосподарських тварин.
 Профілактика хірургічних захворювань.
 Вплив ушкоджень на організм: непритомність, колапс, асептична резорбтивна гарячка, шок, його етіологія, симптоми, діагноз, прогноз, лікування.
 Опіки: термічні, хімічні, електричні, променеві. Відмороження. Перша допомога при відмороженнях. Електротравми. Перша допомога при електротравмах.
 Паралічі окремих нервів: надлопаткового, стегового.
 Ушкодження рогового відростка у жуйних тварин
 Післякастраційні запальні ускладнення.
 Загальні відомості про хвороби кінцівок та економічні збитки, яких вони завдають.
 Особливості хвороб окремих сухожилків і сухожильних піхв.
 Особливості ушкодження окремих слизових і синовіальних сумок.
 Артроз
 Особливості переломів окремих кісток.
 Основи профілактики хірургічних захворювань у промислових комплексах.
 Хвороби копита у свиней. Основні принципи профілактики захворювань копит.
 Профілактика захворювань копит в умовах промислового комплексу.
 Загальне дослідження зорової здатності тварин.
 Гнійний панофталміт

10. Методи навчання

Бесіда, розповідь, проблемний виклад, ілюстрація, демонстрація, поточний контроль знань, вправи, імітаційно – дійовий експеримент, дослідження, виконання упереджувальних завдань, конспектування, підсумковий контроль знань, ротаційні двійки та інші.

11. Засоби оцінювання

Оцінювання знань студентів відбувається на контрольних роботах, практичних і лабораторних заняттях, при виставленні модуля, підсумкової оцінки за семестр, на екзамені. Також оцінюються індивідуальні завдання.

Основними методами контролю є: усне опитування, перевірка виконання лабораторних і практичних завдань, тематичних тестів, контрольних письмових робіт, рефератів, екзаменаційних завдань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

В закладі освіти використовується 4-х бальна система оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота														
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15
T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	T28	T29		
T31	T32	T33	T34	T35	T36	T37	T38	T39	T40	T41	T42	T43		
T45	T46	T47	T48	T49	T50	T51	T52	T53	T54	T55	T56	T57		

T59	T60	T61	T62	T63	T64	T65	T66	T67	T68	T69	T70	T71	T72

			ЕКЗАМЕН	СУМА
T73	T74			
				100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Ілюстративні матеріали.
4. Завдання для самостійної роботи.
5. Завдання для індивідуальної роботи.
6. Підручники і навчальні посібники.
7. Зошит ЛПЗ
8. Тестові завдання
9. Мультимедійне забезпечення занять.

14. Рекомендована література

Основна

1. Борисевич В.Б., Терес М.О., Салістий В.Т. Хірургія, офтальмологія і ортопедія. — К.: Вища шк., 1988. — 287 с.
2. Кузнецов О.К. «Ветеринарна хірургія, ортопедія і офтальмологія». - К.: Вища школа, 1978
3. Петренко О.Ф та ін. «Хірургія ветеринарної медицини». - К.: Вища освіта, 2005. - 399
4. М.О. Литвиненко, І.О. Литвиненко, Л.М. Литвиненко. Хірургія ветеринарної медицини: навчальний посібник / М.О. Литвиненко, І.О. Литвиненко, Л.М. Литвиненко. – Київ. : НМЦ «Агроосвіта», 2017. – 270 с.

Додаткова

1. Про ветеринарну медицину: Закон України від 15.11.2001 р.
2. Про внесення змін до Закону України "Про ветеринарну медицину" від 16.11.2006 р.
3. Борисевич В.Б., Поваженко І.О., Братюха С.І., Терес М.О., Сухонос В.П., Калиновський Г.М., Міщишин В.Т. Загальна ветеринарна хірургія. - К.: Вища школа, 1992.-310 с.
4. Бурдинюк А.Ф. Хвороби копит. -К.: Урожай, 1968.
5. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. - Біла Церква, 2006.
6. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Словник термінів ветеринарної хірургії: Навч. посібн. - Біла Церква: БДАУ, 2008.
7. Магда І.І., Власенко В.М., Воронін І.І., Пономаренко Є.М., Фоменко Г.М. Оперативна хірургія тварин з основами топографічної анатомії і анестезіології. - К.: Вища школа, 1995.
8. Панько І.С., Власенко В.М., Рубленко М.В., Ізденський В.Й., Ільницький М.Г. Загальна ветеринарна хірургія. - Біла Церква, 1999.
9. Панько І.С., Власенко В.М., Гамота А.А., Рубленко М.В., Ізденський В.Й., Петренко О.Ф., Ільницький М.Г. Спеціальна ветеринарна хірургія. - Біла Церква: БДАУ, 2003.
10. Панько І.С., Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Ільницький М.Г., Нагорний В.В., Стадник П.О. Довідник з ветеринарної хірургії. - Біла Церква, 2001.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт ДУ НМЦ ВФПО <https://nmc-vfpo.com/>
2. Сайт Хірургія ветеринарної медицини <https://hvzt43.wixsite.com/hirurg>

3. Ютуб канал «Михайло Литвиненко»
https://www.youtube.com/channel/UCLY0Ao30Te2lt_Qhd16MzzA
4. Навчальний онлайн курс «Хірургія ветеринарної медицини»
<https://hirurgia-v-m.blogspot.com/>